

ظلم و ستم به حکمت
 لَا تَمْنَحُوا الْجَهَالَ الْحِكْمَةَ فَتَظْلِمُوا، وَ لَا تَمْنَعُوا أَهْلَهَا فَتَظْلِمُوهُمْ
 «حکمت» را به نادانان ندهید که به حکمت ظلم کرده اید؛
 و آن را از اهلش دریغ نکنید، که به آنان ستم کرده اید.
 بهارالانوار، ج ۷۵، ص ۳۳

حکمت در چه زمینی می روید؟
 إِنَّ الزَّرْعَ يَنْبُتُ فِي السَّهْلِ وَ لَا يَنْبُتُ فِي الصَّفَا، فَكَذَلِكَ الْحِكْمَةُ تَعْمُرُ فِي قَلْبِ الْمُتَوَاضِعِ وَ لَا تَعْمُرُ فِي قَلْبِ الْمُتَكَبِّرِ الْجَبَّارِ
 زراعت، در زمین هموار می روید نه در سنگلاخ و سنگ صاف. همین
 گونه است حکمت که در دل انسان متواضع آباد می شود، نه در دل افراد
 متکبر و گردن کش.
 بهارالانوار، ج ۷۵، ص ۳۱۲

پرهیز از خوراکیها؛ آری، پرهیز از گناهان؛ نه!!!
 الْعَجَبُ كُلُّ الْعَجَبِ لِلْمُحْتَمِينَ مِنَ الطَّعَامِ وَ الشَّرَابِ مَخَافَةَ الدَّاءِ أَنْ يَنْزِلَ بِهِمْ، كَيْفَ لَا
 يَحْتَمُونَ مِنَ الذُّنُوبِ مَخَافَةَ النَّارِ إِذَا اشْتَعَلَتْ فِي أَبْدَانِهِمْ
 بسیار شگفتا از آنان که از خوردنی و نوشیدنی پرهیز می کنند، از ترس
 آن که درد بر آنان فرود آید، اما از گناهان از بیم آتش آن گاه که در
 بدنهایشان شعله افکنده، نمی پرهیزند!
 مسند الامام کاظم(ع)، ج ۳، ص ۲۵۱

بهای بدن انسان چیست؟
 إِنَّ أَبْدَانَكُمْ لَيْسَ لَهَا ثَمَنٌ إِلَّا الْجَنَّةُ، فَلَا تَتَّبِعُوهَا بِغَيْرِهَا
 همانا بدنهای شما را بهایی جز بهشت نیست. پس آنها را به غیر بهشت
 نفروشید.
 تمف العقول، ص ۳۸۹

عاقبت اعتدال و اسراف
 مَنْ اقْتَصَدَ وَ قَنَعَ بِقِيَّتِ عَلَيْهِ النِّعْمَةِ، مَنْ بَدَّرَ وَ اسْرَفَ زَالَتْ عَنْهُ النِّعْمَةُ
 هر کس میانه روی و قناعت کند، نعمت بر او باقی می ماند. هر کس
 ولخرجی و اسراف کند، نعمت از دستش می رود.
 بهارالانوار، ج ۷۵، ص ۳۲۷

سرکشی، هنگام رسیدن به ثروت
 مَنْ وَوَدَّهَ الْفَقْرَ، أَبْطَرَهُ الْغِنَى
 کسی که زاده فقر باشد، ثروتمندی او را به طغیان و سرمستی می کشاند.
 مسند الامام کاظم(ع)، ج ۲، ص ۳۵۷

اگر مردم در خوراک میانه روی داشته باشند ...
 لَوْ أَنَّ النَّاسَ قَصَدُوا فِي الطَّعَامِ لِاسْتِقَامَتِ أَبْدَانِهِمْ
 اگر مردم در خوراک، میانه روی و اعتدال داشته باشند، بدنهایشان استوار
 و سلامت می شود.
 المماسن، ص ۱۳۹

تأثیر مصرف گوشت بر بیماری ها
 اللَّحْمُ يَنْبُتُ اللَّحْمُ، مَنْ ادْخَلَ جَوْفَهُ لِقْمَةً شَحِمَ أُخْرِجَتْ مِثْلَهَا دَاءً
 «گوشت» گوشت را می رویند. هر کس یک لقمه «پی» وارد بدن خود
 کند، به همان اندازه، «درد» را از بدن بیرون می کند.
 المماسن، ص ۱۴۶

چه کسی زیانکار است؟
 الْمَعْبُونُ مَنْ غَبِنَ مِنْ عَمْرِهِ سَاعَةً
 زیانکار، کسی است که ساعتی از عمر خویش را باخته است.
 میاه الامام موسی بن جعفر(ع)، ج ۱، ص ۲۷۸

فراگیری علوم دینی
 تَفَقَّهُوا فِي دِينِ اللَّهِ، فَإِنَّ الْفَقْهَ مِفْتَاحُ الْبَصِيرَةِ وَ تَمَامُ الْعِبَادَةِ
 در دین خدا دانا شوید؛ چرا که دین شناسی و فقه، کلید بصیرت و کمال عبادت است.
 مسند الامام کاظم(ع)، ج ۳، ص ۲۱۶

سودمندترین چیز برای بدن
 لَيْسَ مِنْ دَوَاءٍ إِلَّا وَهُوَ يَهَيِّجُ دَاءً، وَ لَيْسَ شَيْءٌ فِي الْبَدَنِ أَنْفَعُ مِنْ امْسَاكِ الْيَدِ، إِلَّا عَمَّا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ
 هیچ دارویی نیست، مگر آن که دردی را تحریک می کند. برای بدن هیچ
 چیز سودمندتر از امساک و نخوردن نیست، مگر آنچه مورد نیاز بدن باشد.
 مسند الامام کاظم(ع)، ج ۳، ص ۲۵۶

تفاوت غیبت و تهمت
 مَنْ ذَكَرَ رَجُلًا مِنْ خَلْفِهِ بِمَا هُوَ فِيهِ، مِمَّا عَرَفَهُ النَّاسُ لَمْ يَغْتَبِهِ، وَ مَنْ ذَكَرَهُ مِنْ خَلْفِهِ مِمَّا لَا
 يَعْرِفُهُ النَّاسُ، إِغْتَابَهُ، وَ مَنْ ذَكَرَهُ بِمَا لَيْسَ فِيهِ فَقَدْ بَهَتَهُ
 هر کس پشت سر دیگری چیزی بگوید که در او هست و مردم هم آن را می دانند،
 غیبت نکرده است، هر کس پشت سر دیگری چیزی بگوید که در او هست، ولی
 مردم نمی دانند، غیبت او را کرده است، و هر کس چیزی درباره کسی بگوید که در
 او نیست، به او بهتان زده است.
 اصول کافی، ج ۲، ص ۳۵۸

چه چیزی موجب پیری می شود؟
 كَثْرَةُ الْهَمِّ تُورِثُ الْهَرَمَ
 اندوه بسیار، پیری می آورد.
 مسند الامام کاظم(ع)، ج ۳، ص ۲۶۵

حفظ آبروی مردم
 مَنْ كَفَّ نَفْسَهُ عَنْ أَعْرَاضِ النَّاسِ أَقَالَهُ اللَّهُ عَثْرَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ مَنْ كَفَّ غَضَبَهُ عَنِ النَّاسِ
 كَفَّ اللَّهُ عَنْهُ غَضَبَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
 هر که خود را از ریختن آبروی مردم نگه دارد، خدا در روز قیامت از
 لغزشش می گذرد، و هر که خشم خود را از مردم باز دارد، خداوند در
 روز قیامت خشمش را از او باز دارد.
 کافی، جلد ۲، صفحه ۳۰۵

برترین صدقه
 عَوْنُكَ لِلضَّعِيفِ مِنْ أَفْضَلِ الصَّدَقَةِ
 یاری رسانی تو، به ناتوان از برترین صدقه هاست.
 بهارالانوار، جلد ۷۵، صفحه ۳۲۶

دین شناسی
 تَفَقَّهُوا فِي دِينِ اللَّهِ فَإِنَّ الْفَقْهَ مِفْتَاحُ الْبَصِيرَةِ وَ تَمَامُ الْعِبَادَةِ وَ السَّبَبُ إِلَى الْمَنَازِلِ الرَّفِيعَةِ
 وَ الرَّتَبِ الْجَلِيلَةِ فِي الدِّينِ وَ الدُّنْيَا وَ فَضْلُ الْفَقِيهِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الشَّمْسِ عَلَى الْكَوَاكِبِ
 وَ مَنْ لَمْ يَتَفَقَّهُ فِي دِينِهِ لَمْ يَرْضَ اللَّهُ لَهُ عَمَلًا
 دین خدا را بشناسید که دین شناسی کلید بینش و کمال عبادت است و
 راه رسیدن به جایگاه های بلند و مراتب ستبر و با عظمت در دین و
 دیاست و برتری دین شناس بر عابد همانند برتری خورشید بر ستارگان
 است و هر کس دینش را نشناسد، خدا از هیچ کردار او خرسند نباشد.
 بهارالانوار، جلد ۱، صفحه ۲۴۷

چهل حدیث

چهل حدیث امام کاظم علیه السلام

موسسه علمی و فرهنگی
 اهل بیت
 ahlolbait.com

دو برابر شدن مصیبت

المصيبة للصابر واحدة وللجارع اثنان
مصیبت، برای انسان شکیبیا و صابر یکی است، و برای
بی تابی کننده، دو تا می شود.
بهارالانوار، ج ۷۵، ص ۳۲۶

دانش مردم را در چهار چیز یافتم ...

وَجَدْتُ عِلْمَ النَّاسِ فِي أَرْبَعٍ: أَوَّلُهَا أَنْ تَعْرِفَ رَيْبَكَ، وَالثَّانِيَةَ أَنْ تَعْرِفَ مَا أَرَادَ مِنْكَ، وَالثَّالِثَةَ أَنْ تَعْرِفَ مَا يُخْرِجُكَ مِنَ دِينِكَ
دانش مردم را در چهار چیز یافتم: اول: پروردگارت را بشناسی. دوم:
بدانی با تو و برای تو چه کرده است. سوم: بدانی از تو چه خواسته است.
چهارم: بدانی چه چیز، تو را از دینت بیرون می کند.
کشف الغم، ج ۳، ص ۴۵

بی وفایی دنیا

مَثَلُ الدُّنْيَا مَثَلُ مَاءِ الْبَحْرِ، كُلَّمَا شَرِبَ مِنْهُ الْعَطْشَانُ أَزْدَادَ عَطْشًا حَتَّى يَقْتُلَهُ
مثل دنیا همچون آب دریاست (که شور است). تشنه هر چند از آن
بنوشد، تشنه تر می شود، تا آن که او را می کشد.
بهارالانوار، ج ۷۵، ص ۳۱۱

احترام به شخصیت افراد در جمع

إِذَا كَانَ ثَلَاثَةٌ فِي بَيْتٍ، فَلَا يَتَنَاوَى اِثْنَانِ دُونَ صَاحِبَيْهِمَا، فَإِنَّ ذَلِكَ مِمَّا يَغْمَهُ
هر گاه سه نفر در اتاقی بودند، دو نفرشان جدا از رفیق خود، نجوا و
صحبت در گوشه نکنند؛ چرا که این کار، او را آندوهگین می سازد.
مسند الامام الكاظم(ع)، ج ۱، ص ۴۹۷

نفاق و دو رویی

بِشَى الْعَبْدِ عَبْدٌ يَكُونُ ذَا وَجْهَيْنِ وَ ذَا لِسَاتَيْنِ، يُطْرَى أَخَاهُ إِذَا شَاهَدَهُ، وَ يَأْكُلُهُ إِذَا غَابَ عَنْهُ
بد بنده ای است، بنده ای که دو رو و دو زبان باشد، هر گاه برادر دینی
اش را می بیند، او را می ستاید و تملق می گوید، ولی پشت سرش (با
بدگویی و غیبت) او را می خورد.
بهارالانوار، ج ۷۵، ص ۳۱۰

راههای قرب به خدا

أَفْضَلُ مَا يَتَقَرَّبُ بِهِ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ بَعْدَ الْمَعْرِفَةِ بِهِ، الصَّلَاةُ وَ بِرَ الْوَالِدَيْنِ وَ تَرْكُ الْحَسَدِ وَ الْعَجَبِ وَ الْفَخْرِ
پس از خدانشناسی، برترین کاری که بنده، به وسیله آن به خداوند
نزدیک می شود عبارت است از: نماز، نیکی به پدر و مادر، ترک حسد و
خودپسندی و فخر فروشی.
تمف العقول، ص ۳۹۱

شرم و حیا در نهان و آشکارا

إِسْتِحْبَابُ مِنَ اللَّهِ فِي سِرِّكَ كَمِ، كَمَا تَسْتَحْيُونَ مِنَ النَّاسِ فِي عَلَانِيَتِكُمْ
در پنهان های خود از خدا شرم کنید، همچنان که در آشکار خود از مردم
خجالت می کشید.
تمف العقول، ص ۳۹۴

سه چیز است که چشم را روشن و پرنور می کند ...

ثَلَاثَةٌ يَجْلِبُنَ الْبَصَرَ: النَّظَرُ إِلَى الْخَضِرَةِ وَ النَّظَرُ إِلَى الْمَاءِ الْجَارِي وَ النَّظَرُ إِلَى الْوَجْهِ الْحَسَنِ
سه چیز است که چشم را روشن و پرنور می کند: نگاه به سبزه، نگاه به
آب جاری، نگاه به چهره زیبا.
الفصل، ص ۹۲

نمره شاد کردن مومن

مَنْ سَرَّ مُؤْمِنًا، فَبِاللَّهِ بَدَأَ، وَ بِالنَّبِيِّ (ص) تَمَّتْ، وَ بِنَا ثَلُثٌ
هر کس مؤمنی را شاد کند، اول خدا را شاد کرده است،
دوم پیامبر خدا(ص) را، و در درجه سوم، ما را.
بهارالانوار، ج ۷۱، ص ۳۱۴

حجت باطنی و حجت ظاهری

إِنَّ لِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجَّتَيْنِ: حُجَّةً ظَاهِرَةً وَ حُجَّةً بَاطِنَةً، فَأَمَّا الظَّاهِرَةَ فَالرَّسُلُ وَ الْأَنْبِيَاءُ وَ
الْأَنْمَةَ، وَ أَمَّا الْبَاطِنَةَ فَالْعُقُولُ
خداوند را بر مردم دو حجت است: حجتی آشکار و حجتی پنهانی و
درونی. «حجت آشکار»، رسولان و پیامبران و امامانند، و «حجت باطنی»
اندیشه هاست.
اصول کافی، ج ۱، ص ۱۶

سایه عرش الهی بر روی سه نفر

ثَلَاثَةٌ يَسْتَنْظِلُونَ بِظِلِّ عَرْشِ اللَّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ: رَجُلٌ زَوْجَ أَخَاهُ الْمُسْلِمِ، أَوْ أَخْدَمَهُ، أَوْ كَتَمَ لَهُ سِرًّا
سه کس اند که در روز قیامت، که هیچ سایه ای جز سایه عرش الهی نیست، در پناه
سایه سار عرش خداوندند. مردی که برای برادر دینی اش زن بگیرد، یا برای او
خدمتکار بگیرد، یا راز او را حفظ کند.
بهارالانوار، ج ۷۲، ص ۷۰

برای چه کسی مرگ بهتر از زندگی است؟

مَنْ لَمْ يَعْرِفِ الزِّيَادَةَ عَلَى نَفْسِهِ فَبِهِوَ فِي النِّقْصَانِ، وَ مَنْ كَانَ إِلَى النِّقْصَانِ أَكْثَرَ، فَالْمَوْتُ
خَيْرٌ لَهُ مِنَ الْحَيَاةِ
هر کس در خود، افزایش و رشد را نبیند، پیوسته رو به کاهش و نقصان است؛ و هر
کس که بیشتر رو به نقصان و کاهش رود، مرگ برای او بهتر از زندگی است.
کشف الغم، ج ۳، ص ۴۲

چه کسانی در روز قیامت ایمنند؟

إِنَّ لِلَّهِ عِبَادًا فِي الْأَرْضِ يَسْعَوْنَ فِي حَوَائِجِ النَّاسِ، هُمْ الْأَمِينُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
خداوند در روی زمین بندگان دارد که در تأمین نیازهای مردم می کوشند. آنان
در روز قیامت، ایمنند.
وسائل الشیعه، ج ۱۱، ص ۵۸۲

عوامل ایجاد روزی، فقر و نفاق

أَدَاءُ الْأَمَانَةِ وَ الصِّدْقُ يَجْلِبَانِ الرِّزْقَ، وَ الْخِيَانَةُ وَ الْكُذْبُ يَجْلِبَانِ الْفَقْرَ وَ النِّفَاقَ
امانتداری و راستگویی، روزی آورند، و خیانت و دروغگویی، فقر و نفاق می آورند.
تمف العقول، ص ۴۰۳

ضرورت محاسبه اعمال

لَيْسَ مَنَّا مَنْ لَمْ يُحَاسِبْ نَفْسَهُ كُلَّ يَوْمٍ، فَإِنَّ عَمَلَ حَسَنًا إِسْتَرَادَ اللَّهُ، وَ إِنْ عَمَلَ سَيِّئًا
إِسْتَعْفَرَ اللَّهُ مِنْهُ وَ تَابَ إِلَيْهِ
کسی که هر روز به حساب اعمال خود نرسد از ما نیست. پس اگر کار نیک
کرده است، از خداوند توفیق بیشتر آن را بخواهد. و اگر کار بد کرده است،
از آن کار استغفار کند و آمرزش بخواهد و به سوی خدا توبه کند.
وسائل الشیعه، ج ۱۱، ص ۳۷۷

عالم محضر خداست

إِيَّاكَ أَنْ يَرَاكَ اللَّهُ فِي مَعْصِيَةِ نَهَاكَ عَنْهَا وَ إِيَّاكَ أَنْ يَفْقِدَكَ اللَّهُ عِنْدَ طَاعَةِ أَمْرِكَ بِهَا
پرهیز از این که خداوند تو را در معصیتی که از آن نهی کرده است، ببیند. و برحذر
باش از این که خداوند تو را در طاعتی که به آن فرمان داده است، نبیند.
مسند الامام الكاظم(ع)، ج ۳، صص ۲۴۶ و ۲۴۸

نتیجه خرج نکردن مال در راه خدا

إِيَّاكَ أَنْ تَمْنَعَ فِي طَاعَةِ اللَّهِ فَتَنْفِقَ مِثْلِيهِ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ
مبادا که از خرج کردن در راه خدا دریغ کنی، که در نتیجه
دو برابر آن را در نافرمانی خدا خرج کنی!
مسند الامام الكاظم(ع)، ج ۳، ص ۲۴۷

گناهان کم را اندک به حساب نیاورید؛ چرا که ...

لَا تَسْتَكْثِرُوا كَثِيرَ الْخَيْرِ، وَ لَا تَسْتَقْلُوا قَلِيلَ الذَّنُوبِ، فَإِنَّ قَلِيلَ الذَّنُوبِ يَجْتَمِعُ حَتَّى يَكُونَ كَثِيرًا
کار نیک بسیار را زیاد بشمارید، و گناهان کم را هم اندک به حساب نیاورید؛ چرا که گناهان
اندک جمع می شوند، تا آن که گناه بزرگ و بسیار می گردند.
الامالی، ص ۱۵۷

عبرت گرفتن

كَفَى بِالتَّجَارِبِ تَأْدِيبًا، وَ بِمَمَرِ الْأَيَّامِ عِظَةً، وَ بِذِكْرِ الْمَوْتِ حَاجِزًا عَنِ الذَّنُوبِ وَ الْمَعَاصِي
تجربه ها برای ادب کردن کافی است، و گذشت روزها برای موعظه و پند و یاد مرگ برای
بازداشتن از گناهان بس است.
میاة الامام موسى بن جعفر(ع)، ج ۱، ص ۲۵۶

مؤمن سرسخت تر و باصلابت تر از کوه است

الْمُؤْمِنُ أَعَزُّ مِنَ الْجَبَلِ، الْجَبَلُ يَسْتَقِلُّ بِالْمَعَاوِلِ، وَ الْمُؤْمِنُ لَا يَسْتَقِلُّ دِينَهُ بِشَيْءٍ
مؤمن سرسخت تر و باصلابت تر از کوه است. کوه، با کلنگها کنده شود،
اما دین مؤمن با هیچ چیز کاسته و کم نگردد.
میاة الامام موسى بن جعفر(ع)، ج ۱، ص ۲۷۵

عاقبت مال حرام

إِنَّ الْحَرَامَ لَا يُنْمِي، وَ إِنْ نَمِيَ لَا يُبَارِكُ لَهُ فِيهِ، وَ مَا أَنْفَقَهُ لَمْ يُوجِرْ عَلَيْهِ وَ مَا خَلَّفَهُ كَانَ
زَادَةً إِلَى النَّارِ
مال حرام رشد نمی کند. اگر هم رشد کند، برکتی در آن نیست. آدمی
آنچه را هم که از حرام انفاق کند، پاداشی ندارد و آنچه را هم که باقی
گذارد، ره توشه او به سوی آتش جهنم است.
مسند الامام الكاظم(ع)، ج ۲، ص ۳۷۹

راه تشکر از خدا

أَلْتَحَدَّثُ بِنِعْمِ اللَّهِ شُكْرًا وَ تَرَكُ ذَلِكَ كُفْرًا، فَارْبَطُوا نِعْمَ رَبِّكُمْ بِالشُّكْرِ وَ حَصِّنُوا أَمْوَالَكُمْ
بِالزَّكَاةِ
یاد کردن نعمتهای خداوند، شکر است و ترک آن ناسپاسی است. پس نعمتهای
پروردگارتان را به شکر پیوند دهید، و داراییهای خود را با پرداخت زکات، حفظ
کنید.
میاة الامام موسى بن جعفر(ع)، ج ۱، ص ۲۴۸

ضایع نکردن حقوق برادری

لَا تُضَيِّعْ حَقَّ أَخِيكَ أَتَكَالًا عَلَى مَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَهُ، فَإِنَّهُ لَيْسَ بِأَخٍ مَنْ ضَيَّعَ حَقَّهُ
حق برادر دینی خود را به اتکای دوستی و رفاقت میان خود و او، ضایع مکن؛ زیرا کسی که
حقتش را تباه کنی، دیگر «برادر» نیست.
میاة الامام موسى بن جعفر(ع)، ج ۱، ص ۲۷۹

از امام و پیشوا انتظار می رود ...

أَمَّا يُحْتَاجُ مِنَ الْإِمَامِ إِذَا قَالَ صَدَقَ، وَ إِذَا وَعَدَ أَنْجَزَ، وَ إِذَا حَكَمَ عَدَلَ
آنچه از امام و پیشوا انتظار می رود آن است که: هر گاه سخن گوید، راست
بگوید؛ چون وعده دهد، وفا کند، و چون حکم کند، به عدالت رفتار کند.
میاة الامام موسى بن جعفر(ع)، ج ۱، ص ۲۸۰